

JOSEP ROVIROSA OLIVÉ, secretari general de la Fundació Consell de la Informació de Catalunya,

CERTIFICA: Que en relació a l'expedient de tramitació ordinària núm. 5/2024 els membres del Consell de la Informació de Catalunya van adoptar per unanimitat en reunió ordinària de data 30 de setembre de 2024 el següent acord, segons la documentació de l'expedient:

Expedient núm. 5/2024

ASSUMPTE: Queixa online presentada per la senyora C.P. el dia 4 d'abril de 2024 en relació a la presumpció de conflicte d'interès del físic i periodista Tomàs Molina, pel seu paper rellevant a 3cat en matèria de la sequera i altres temes relacionats amb l'aigua, simultàniament amb la seva pertinença al Consell Assessor d'Agbar.

ANTECEDENTS

La queixa fa referència a la duplicitat de responsabilitats del físic i periodista Tomàs Molina que, per una banda, exerceix com a periodista d'informació meteorològica a Tv3 i, per altra banda, com a membre del Consell Assessor de Participació, Transparència i Acció Social d'Agbar (veure enllaços).

<https://www.agbar.es/ca/agbar-reforca-els-projectes-contra-lemergencia-climatica-i-exclusio-social/>

<https://www.fullsdenginyeria.cat/el-consell-assessor-dagbar-proposa-crear-un-hub-sobre-laigua>

A l'escrit hi consta també un breu perfil del periodista, extret del web d'una associació on Molina va fer una xerrada sobre el canvi climàtic.

<https://www.tarsos.cat/2024/02/04/xerrada-sobre-el-canvi-climatic-amb-tomas-molina/>

Segons la persona que formula la queixa, Tomàs Molina podria incórrer en un conflicte d'interessos en l'exercici d'aquesta doble funció. I pregunta "per què quan Tomàs Molina es presenta al 3cat (mitjà pel qual treballa) per parlar de sequera o altres temes relacionats amb l'aigua no es diu també que forma part del Consell Assessor d'Agbar"

A continuació la demandant fa una sèrie de consideracions sobre la gestió de l'aigua, recolzades en articles publicats a "La Directa":

"Agbar té un paper de gairebé monopoli en el cas de l'aigua. No seria millor que des dels mitjans de comunicació catalans es fiscalitzés la seva feina?"

"Tal i com explicava el setmanari La Directa, 'La greu sequera és una gran oportunitat de negoci per a les multinacionals que fan de l'aigua un lucre, com és el cas d'Agbar-Veolia'"

<https://directa.cat/les-responsabilitats-i-el-negoci-del-sector-privat-de-laigua-amb-la-sequera/>

"Hi ha un debat sobre si l'aigua, que és un dret humà, ha de generar tants beneficis a una multinacional estrangera."

<https://directa.cat/les-clavegueres-de-la- guerra-de-laigua/>

L'escrit de queixa acaba amb la denúncia del "paper de servilisme" de 3cat cap a l'empresa Agbar i es pregunta per què la Corporació "oculta que una de les seves cares visibles tingui un paper actiu en assessorar aquesta empresa" i si "3cat sap si Tomàs

Molina cobra diners a títol personal d'aquesta empresa privada” La denunciant afegeix finalment aquesta pregunta: “En cas de que no cobri, és perquè 3cat ofereix aquest assessorament a canvi de la publicitat d'Agbar que apareix en espais com "Joc de cartes" de la mateixa cadena?”

A títol d'observacions finals, la queixa inclou dos enllaços més (un àudio del programa “El Suplement” de Catalunya Ràdio, i un vídeo del programa “Planta Baixa” de TV3) referits a la situació d'emergència deguda a la sequera. Son aquests:

<https://www.ccma.cat/3cat/tomas-molina-en-els-propers-4-mesos-no-sortirem-daquesta-situacio-demergencia-per-sequera/audio/1189169/>

<https://www.ccma.cat/3cat/la-fase-demergencia-per-sequera-a-tocar-som-els-unics-que-la-patim/video/6263663/>

VULNERACIÓ DEL CODI DEONTOLÒGIC

La reclamant considera que la situació plantejada amb la dualitat de funcions del físic i periodista Tomàs Molina suposa una vulneració del criteri 7 del Codi Deontològic, que diu així:

Criteri 7: Evitar el conflicte d'interessos

No es poden acceptar mai retribucions o gratificacions de tercers per promoure, orientar o publicar informacions i opinions. La recepció d'obsequis promocionals o commemoratius no pot ultrapassar el criteri estricte de la cortesia, segons els barems establerts per les organitzacions periodístiques. Tampoc no és admissible simultaniejar l'exercici del periodisme amb altres activitats remunerades que posin en perill els principis de veracitat i independència.

Cal rebutjar les fórmules de promoció o publicitat sota l'aparença deliberada d'informacions periodístiques.

Com a norma general, els professionals de la informació han d'evitar qualsevol situació de conflicte d'interessos, ja sigui d'àmbit polític, comercial, econòmic, financer o familiar, que posi en qüestió la credibilitat i imparcialitat de la seva funció.

AL·LEGACIONS

En data 8 de juliol de 2024, la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA) va respondre al CIC amb un escrit d'al·legacions en el que exposa que:

- El Consell Assessor d'Agbar al que fa referència la senyora C.P. és un Consell Assessor de Participació, Transparència i Acció Social que, segons informació accessible a l'espai d'Agbar, té com a principal objectiu esdevenir un fòrum de trobada, es a dir, un espai de debat sobre medi ambient, canvi climàtic i recursos hídrics. Un consell format per persones expertes i rellevants.
- No ens consta que la participació, a títol individual, del Sr. Molina en aquest Consell siguin remunerada.
- Aquesta participació del Sr. Molina és totalment aliena a l'activitat de la CCMA, SA i aquesta no té cap relació amb Agbar diferent a la que pugui tenir amb altres anunciants.

- Tant la CCMA, SA, en la seva actuació, com els professionals que la conformen, estan subjectes al Llibre d'Estil de la CCMA, SA i totes les informacions meteorològiques fetes pels equips del temps de 3cat es fan atenent només a criteris professionals i científics.

PONÈNCIA

Un cop analitzada, advertim que la queixa conté dues parts ben diferenciades. La primera és la possible vulneració del Criteri setè del Codi Deontològic per una possible incompatibilitat del Sr. Tomàs Molina en tant que periodista d'informació meteorològica als programes de la CCMA i membre del Consell Assessor d'Agbar. L'altre qüestió que planteja la queixa té a veure amb la gestió de l'aigua com a bé d'accés públic i universal, un tema de caràcter netament polític que desborda les competències d'aquest Consell. Els membres del CIC coneixen el debat social que hi ha entorn d'aquesta qüestió. La discussió sobre la gestió de l'aigua ha esdevingut un tema de primer ordre en el debat polític, no només perquè vivim en una escassetat hídrica creixent, sinó també perquè hi ha diferents visions i posicionaments polítics entorn de la titularitat pública o privada d'aquesta gestió.

Creiem, però, que la possible vulneració deontològica que presenta la queixa s'ha d'analitzar al marge d'aquest debat. Altrament, estaríem barrejant àmbits diferents i correríem el risc de que el debat polític acabés contaminant aquesta resolució que ha d'abordar estrictament l'ètica periodística.

Entrant en l'anàlisi deontològica, el que cal examinar és si la pertinença del Sr. Molina al Consell Assessor d'Agbar constitueix en si mateix una vulneració ètica. I diem en sí mateix, perquè la queixa no fa referència a cap informació en particular que pugui semblar contaminada o condicionada per aquesta empresa.

El Criteri presumptament vulnerat conté tres preceptes bàsics: a) no acceptar retribucions per promoure o orientar informacions; b) no simultaniejar el periodisme amb altres activitats remunerades que posin en perill la credibilitat; c) no fer publicitat sota l'aparença d'informació. I conté, també, una norma general que insta als periodistes a evitar situacions de conflicte d'interessos que puguin qüestionar la seva credibilitat.

Pel que fa al primer precepte, la CCMA, en les seves al·legacions, manifesta no tenir constància de que la pertinença de Tomàs Molina al Consell Assessor d'Agbar sigui remunerada. Tal com far notar la Corporació, el Consell Assessor d'Agbar "té com a principal objectiu esdevenir un fòrum de trobada, es a dir, un espai de debat sobre medi ambient, canvi climàtic i recursos hídrics". Aquests objectius estan també definits en la pròpia [informació que Agbar va penjar al seu web](#) quan es va constituir aquest Consell. Per tant, sembla que estem davant d'un òrgan consultiu on professionals de diversos àmbits aporten el seu coneixement en torn del cicle de l'aigua, més que no pas en un àmbit on es vulgui fiscalitzar la informació.

La CCMA també fa explícit que els professionals de la Casa estan subjectes al seu Llibre d'Estil i que i "totes les informacions meteorològiques fetes pels equips del temps de 3cat es fan atenent només a criteris professionals i científics". El CIC, per la seva part, tampoc no té evidències de que cap de les informacions meteorològiques de les que Tomás Molina n'és responsable puguin haver estat orientades a fer publicitat d'Agbar ó a promoure'n una determinada imatge. Ja hem dit, que la queixa tampoc no aporta cap exemple en aquest sentit i, per tant, estem davant d'una denúncia per una

situació de sospita latent i no per uns fets informatius concrets. No podem afirmar que la pertinença a un fòrum de debat, encara que sigui promocionat per una corporació privada, que té com a objectius “establir un diàleg sòlid sobre els aspectes socials i d’innovació de la gestió de l’aigua a Catalunya i l’àrea metropolitana de Barcelona”, com llegim en el seu document fundacional citat anteriorment, constitueixi en sí mateix una falta ètica. Per això es fa difícil concloure que hi hagi una vulneració del Codi Deontològic.

Per últim, cal que ens fixem en la norma general que tanca l’enunciat del Criteri 7, al·ludit en la queixa: “Com a norma general els professionals de la informació han d’evitar qualsevol situació de conflicte d’interessos, ja sigui d’àmbit polític, comercial, econòmic, financer o familiar, que posi en qüestió la credibilitat i imparcialitat de la seva funció”.

Sense afirmar que hi ha una vulneració ètica, el CIC vol remarcar la necessitat de fer un exercici constant de transparència. Perquè malgrat la falta d’evidències de que hi hagi un conflicte d’interessos, aquesta duplicitat pot generar dubtes que qüestionin la imparcialitat del periodista, per més que l’assessorament sigui exclusivament de caràcter tècnic i sens contrapartides. Com ja ha quedat dit, la gestió de l’aigua –i per tant l’empresa que en té la titularitat- és un dels temes cabdals del debat polític. I per això seria bo que al perfil professional del periodista es fes constar l’adscripció o participació a aquest Consell assessor o que fos la pròpia Corporació qui n’informés. Aquesta transparència evitaria que algú pogués posar en qüestió la imparcialitat del periodista.

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

ACORD

El Consell de la Informació de Catalunya considera que no hi ha cap evidència de que la participació del Sr. Tomás Molina en el Consell Assessor de Participació, Transparència i Acció Social d’Agbar vulneri el criteri 7 sobre conflicte d’interessos del Codi Deontològic.

No obstant, en casos com aquest el CIC recomana que al perfil públic dels professionals hi constin aquelles dades sensibles que puguin posar en qüestió la imparcialitat del periodista.

I per que així consti s’estén la present certificació, amb el vistiplau del president, a Barcelona en data 2 d’octubre de 2024. Certifico.

Vistiplau
Josep Carles Rius
President

Josep Rovirosa
Secretari General